

N:o 51.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 april 1903.
— — — — Andra Kammaren den 8 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående upphörande af den vissa städer åliggande skyldigheten att bekosta lokal åt telegrafstation.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 5.) (Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 4)

Till Konungen.

Inom Riksdagen har i afgifven motion fråga väckts om upphörande af den vissa städer åliggande skyldigheten att bekosta lokal åt telegrafstation.

Af den utredning i frågan, som verkstälts genom telegrafstyrelsens försorg och som varit för Riksdagen tillgänglig, framgår, att, då telegrafstationer på 1850- och 1860-talen inrättades i ett flertal af Sveriges städer, aftal i allmänhet träffades, hvarigenom städerna förbundo sig att kostnadsfritt upplåta och underhålla lämpliga stationslokaler. Dessa aftal affattades i regel skriftligen i form af förbindelser, som städerna aflämnade. Vissa städer synas icke hafva aflämnat förbindelser, men de hafva ändock allt ifrån stationernas öppnande kostnadsfritt tillhandahållit lokal. Åtskilliga andra städer åter undandrogo sig från början att lämna fri lokal, men sedan Rikets Ständers revisorer åren 1860 och 1862 häröfver gjort anmärkning, åtog sig äfven de flesta af dessa städer att hålla fri lokal för telegrafverkets stationer.

Under tidernas lopp har genom särskilda aftal i ett afsevärdt antal städer skyldigheten att tillhandahålla fri lokal utbytts mot skyldigheten att lämna visst årligt hyresbidrag. Äfven i andra afseenden hafva förändringar i berörda förhållanden sedermera ägt rum.

Beträffande värdet af den förmån, telegrafverket tillskyndas från städerna genom erhållande af fri lokal eller hyresbidrag, kan detsamma, enligt Riksdagen meddelad uppgift af chefen för telegrafverket, beräknas till inemot 16,500 kronor årligen.

Enligt samma uppgift kunna öfverskotten af telegrafväsendet och telefonväsendet, hvilka ju oftast äro förenade, beräknas hafva under de senare åren uppgått af den förra till 300,000 kronor och af den senare till 1,000,000 kronor årligen.

Det torde således vara uppenbart, att de skäl, som på 1850- och 1860-talen, då telegrafväsendet ännu låg i sin linda och då dess bärighet var oviss, framkallade städernas åtagande att lämna kostnadsfria stationslokaler, numera icke förefinnas; och det lär väl numera icke heller kunna anföras något hållbart skäl, hvarför telegrafverket skall framför postverket åtnjuta särskilda hyresbidrag af städerna, då båda dessa verk lämna staten betydliga öfverskott och således icke äro i behof af något understöd.

Det synes icke heller kunna förnekas, att dessa bidrag äga en stark bismak af godtycklighet, enär de nämligen icke blott utgå endast af vissa städer, utan äfven, då de utgå i form af hyresersättning, äro till sina belopp betydligt växlande utan hänsyn till faktiska omständigheter. Då den orättvisa, som måste anses ligga i berörda förhållande, numera icke kan eller bör utjämnas på det sätt, att alla städer, där telegrafstation finnes, påföres ett efter en rättvis beräkningsgrund utgående hyresbidrag, torde, såsom motionärerna framhålla, afskaffandet af den ifrågavarande, vissa städer åliggande skyldigheten vara den enda väg, på hvilken en med rättvisa och billighet öfverensstämmande likställighet mellan städerna i detta afseende kan vinnas. Huruvida denna städernas skyldighet lämpligen bör afskaffas genom ett rent upphäfvande af deras förpliktelser i berörda afseende eller möjligen under särskilda bestämmelser och villkor, synes genom en utredning böra prövas.

Tilläfväntas skulle det kunna invändas, att därest städerna befrias från utgörande af bidrag till telegrafverket, men municipalsamhällen eller andra mindre samhällen, som nu enligt aftal lämna hyresbidrag, därmed skulle fortfara, dessa samhällen komme i en sämre ställning än städerna. Häremot må dock erinras, att de ifrågavarande samhällena å landet i

allmänhet torde finna sig tillfredsställda med anordnande af rikstelefonstationer, från hvilka telegram jämväl kunna befordras, samt att för upprättandet af dylika stationer icke lärer ifrågasättas något som helst bidrag från samhällena, äfvensom att de bidrag från städerna, hvilkas afskaffande motionärerna äsyfta, äga en särskild karaktär, enär de hvila på förbindelser, som från städernas sida icke kunna uppsägas, medan de aftal åter, som på senare tider ingåtts emellan telegrafverket och kommuner, i allmänhet torde afse viss tid eller innehålla bestämmelse om ömsesidig uppsägningsrätt. Ej heller må lämnas utan afseende den inkomst, som genom telefonen på en af telegraf och telefon gemensamt gynnad ort kan tillfalla staten.

Det bör dessutom anmärkas, att motionärernas framställning, enligt Riksdagens åsigt, icke afser sådana aftal, som telegrafverket ingått med åtskilliga mindre städer, hvarigenom dessa för erhållande af telegrafstation iklädt sig garanti för en viss årlig minimi-inkomst vid stationen. Rättighet att ingå dylika aftal måste naturligtvis allt framgent tillkomma telegrafverket.

På grund af hvad nu anförts, får Riksdagen anhålla om utredning, huruvida icke den vissa städer åliggande skyldighet att helt eller delvis bekosta lokaler åt respektive telegrafstationer lämpligen må afskaffas, och under hvilka närmare bestämmelser och villkor sådant må ske.

Stockholm den 11 april 1903.

Med undersätlig vörnad.
